

Pescatourisme 83

FLAG: Groupe Varois

Varas, Prancūzija

Projekto apžvalga

Šiame projekte Italijoje įgyta žvejybos turizmo patirtis perkelta ir pritaikyta Prancūzijos Varo regione. Tai leido ne tik sukurti tam tikrą turizmo veiklą, derančią su žvejybos tipu regione, bet ir įtraukti reikiamus dalyvius ir paskatinti teisės aktų kūrimą siekiant palengvinti šią veiklą Prancūzijos pakrantėje.

Kontekstas ir pagrindiniai iššūkiai

Patraukli Varo Viduržemio jūros pakrantė pasižymi išskirtiniais aplinkos ištekliais, įskaitant įvairias saugomas teritorijas, gamtos parkus ir žvejybos zonas. Tai dinamiška ir auganti zona, kurioje turizmas tampa vis populiarenis ir apima labai tankiai gyvenamas miesto zonas, pavyzdžiui, Tuloną ir Sen Tropezą. Per pastaruosius 30 metų regiono gyventojų skaičius išaugo nuo 628 025 iki daugiau kaip 1 milijono gyventojų, o jūra turi didelę paklausą įvairiose veiklos srityse: buriavimo, nardymo, povandeninės žvejybos, taip pat nedidelio masto priekrantės žvejybos, kuri čia gyvavo šimtus metų, o dabar iš naujo atrandama, kad gyvuotų ir toliau.

90 % Provanso-Alpių-Žydrojo Kramto regiono (Provence-Alpes Côte d'Azur, arba PACA) laivų sudaro nedideli kapitonas priklausantys žvejybos laivai, kurių grimzlė siekia iki 10 metrų. Dėl kitų sektorių konkurencijos, lydimos bendro žuvininkystės sektoriaus nuosmukio ir didėjančios atskirties nuo likusios bendruomenės šiam sektoriui tenka vėl atrasti ryšį su plačiąja visuomene. Be to, gausus potencialių žvejybos turizmo klientų būrys.

Pescatourisme 83 siekia pasiūlyti vietiniams žvejams nedidinant žvejybos mastų padidinti pajamas, kartu bendraujant su plačiąja visuomene ir gausinant jos žinias apie žvejybos tradicijas ir paveldą bei sunkumus, su kuriais šis sektorius susiduria. Tačiau žvejybos turizmo plėtra Vare susidūrė su daugeliu problemų.

Sulaukta ne tik žvejų pasipriešinimo bandant juos įtraukti į naują veiklą, kaip antai žvejybos turizmą, bet iškilo ir dvi techninės kliūtys, kurios taip pat užblokavo žvejybos turizmo plėtrą: a) nebuvo jokios konkrečios žvejybos turizmo teisinės sistemos ir b) Prancūzija taiko specialų mokesčių režimą žvejams, bet nebuvo aišku, ar jie turėtų teisę gauti tas pačias mokesčių lengvatas, jeigu vykdytų turizmo veiklą. Papildoma šių dviejų skirtingų

mokesčių sistemų administravimo našta buvo dar vienas veiksnys, neskatinęs žvejų imtis žvejybos turizmo.

Tokios techninės problemos, jau neminint adaptavimo sąnaudų, reikalingų siekiant žvejybos laivus pritaikyti turizmui, taip pat nepakankami ryšiai ir rinkodaros elementai, kuriuos buvo būtina įdiegti norint sėkmingai išvystyti šią turizmo rūšį, buvo didelė žvejybos turizmo Prancūzijoje kliūtis.

Varo gyventojų skaičius: 1 001 408	Plotas (km²): 5 973
Gyventojų tankis / km²: 168	Varo žvejų skaičius: 227 (216 laivų)

Projekto tikslai

Pescatourism 83 tikslas – įgyvendinti bandomąjį projektą Varo pakrantėje siekiant sukurti sąlygas, būtinas žvejybos turizmui šiame regione vystyti. Sudarius sąlygas toliau buvo siekiama plėtoti žvejybos turizmą Vare ir galbūt vėliau – Prancūzijos Viduržemio jūros pakrantėje ir dar toliau.

Visų pirma projektu siekiama:

- Parodyti žvejams žvejybos turizmo veiklos vertę
- Parodyti politikams žvejybos turizmo svarbą
- Nustatyti saugos taisykles keleiviams laivuose
- Pritaikyti dalyvaujančius laivus šiai veiklai
- Parengti žvejybos turizmo pasiūlymą, kuris derėtų su žvejybos tipu regione ir užtikrintų jūrinės aplinkos tausojimą
- Supažindinti su bandomąja žvejybos turizmo veikla

Projekto aprašymas

Žvejybos turizmas – tai plaukiojimas kartu su profesionaliais žvejais, priimančiais į laivą tam tikrą skaičių turistų, užsiimančių turistine laisvalaikio veikla, kuria siekiama patyrinėti žvejybos ir jūros pasaulį. Vaire tam buvo pritaikyti žvejybos laivai (7–10 metrų ilgio laivai, daugelyje kurių vos vienas įgulos narys), kurie ryte užsiima (3–4 valandas) žvejybos turizmu: prieš auštant ištraukiami iš vakaro užmesti tinklai, stebima veikla ir mokomasi žvejybos amato šiame regione.

Šį projektą sudaro:

1. Galimybių įgyvendinti žvejybos turizmo veiklą Vaire tyrimas apibrėžiant saugos taisykles, kurių reikia laikytis, žvejybos laivų pritaikymą, turizmo mokymo poreikius, taip pat galimą poveikį.
2. Praktinių tokios veiklos galimybių nustatymas: pavienių žvejų ir dalyvaujančių organizacijų vaidmuo, įskaitant turizmo biurus; komunikacijos kampanija.
3. Galimos papildomos veiklos kryptių (pvz., turistų apgyvendinimo, vietos produktų pardavimo) planavimas

Tai trejų metų trukmės projektas, pradėtas įgyvendinti 2009 m. sausį ir truksiantis iki 2011 m. gruodžio, apimantis tris pagrindinius etapus.

Parengiamasis etapas: 2009 m. sausis–birželis (6 mėnesiai)

- Visų reikalavimų, kuriuos reikia įgyvendinti norint užsiimti žvejybos turizmu, nustatymas (saugos taisyklės, laivų ypatumai, žvejų mokymai)
- Žvejų parengtas žvejybos turizmo apibrėžimas pagal laivų ir žvejybos rūšis regione
- Turizmo pasiūlymo parengimas
- Rinkodaros medžiagos kūrimas
- Spaudos konferencija dalyvaujant vietos ir regiono žiniasklaidai (spauda ir televizija)

Bandomasis etapas: 2009–2010 m. birželis (1 metai)

- Laivų įrengimas pagal turistų gabenimo saugos standartus
- Regioninės spaudos kampanija, nušviečianti bandomąją veiklą
- Žvejybos turizmo tyrimai nuo 2009 m. birželio iki rugsėjo (5 laivai)
- Rezultatų analizė

Išplėstinis etapas: 2010 m. birželis–2011 m. gruodis (18 mėn.)

- › Platesnis maršrutų tinklas (pusiau galutinis pasiūlymas) nuo 2010 m. birželio iki spalio
- › Žvejybos turizmo sertifikavimo sistemos sukūrimas
- › Papildomos veiklos identifikavimas
- › Galutiniai bandymai nuo 2011 m. birželio siekiant patvirtinti sertifikavimo sistemą.

Pagrindiniai dalyviai

Pagrindinė šio projekto varomoji jėga – nesiekianti pelno asociacija „Marco Polo Echanger Autrement“, kurios specializacija – darnus vietos vystymas. Tačiau „Marco Polo“ sutelkė plačius partnerystės ryšius ir organizavo 3 pagrindines misijas.

Pirma, įkūrė Iniciatyvinį komitetą, kuris vadovauja projektui, užsiima planavimu, prižiūri sprendimų priėmimą ir sprendžia problemas. Komitetą sudaro:

- › Varo departamento Jūrų reikalų direktorius
- › Regiono (PACA) jūrų departamento projektų pareigūnas
- › Varo departamento tarybos Žemės, jūrų ir miškų ūkio tarnybos projektų pareigūnas
- › Tulono-Provanso-Viduržemio jūros (jungtinė savivaldybių įstaiga) Ekonomikos departamento projektų pareigūnas
- › „Marco Polo Echanger Autrement“ prezidentas
- › Vietos Varo regiono Žuvininkystės ir akvakultūros komiteto prezidentas
- › Sen Rafaelio aplinkos tarnybos atstovas
- › Varo regiono turizmo departamento atstovas
- › Projekto koordinadorius

Antra, buvo išplėsta valstybinių ir privačių įstaigų partnerystė, įskaitant žvejybos organizacijas, turizmo biurus, jūrų mokslinių tyrimų organizacijas (IFREMER), aplinkosaugos organizacijas (WWF) ir regionų bei departamentų padalinius, atsakingus už jūrų reikalus, kurie dalyvavo skatinant ir skleidžiant informaciją apie projektą savo institucijose, taip pat inicijavo tolesnius svarstymus pagal 4 pagrindines projekto kryptis: žvejybos, turizmo, aplinkos ir vietos valdymo.

Trečia, projekto įgyvendinimo metu įkurtos trys techninės darbo grupės, kurios užsiėmė toliau nurodytomis temomis ir kurias koordinavo „Marko Polo“ projekto koordinatorių.

- **Sauga:** departamento Teritorijų ir jūrų direktoratas bei Jūrų reikalų pakrančių padalinys dirbo su žvejais nustatant saugos reikalavimus ir vystant žvejybos turizmo saugos procedūras.
- **Žvejyba ir turizmas:** turizmo biuras ir žvejai plėtojo siūlytiną žvejybos turizmo veiklą
- **Komunikacija:** Turizmo biuras, valdymo komiteto nariai ir žvejybos turizmo žvejai kandidatai surengė rinkodaros ir komunikacijos kampaniją.

Projekto rezultatai

Kol kas dar anksti nustatyti *Pesca-tourism* 83 poveikį. Laukiamas projekto poveikis pagrįstas panašaus projekto laimėjimais Italijoje, kur žvejybos turizmo veiklos metu buvo pademonstruota, kad (palyginti su įprastine žvejybos diena, kuri atneša maždaug 350 eurų pelno 2 įgulos nariams dirbant 13 valandų ir pagaunant 25 kg žuvies, kurios vidutinė kaina yra 20 eurų už kg) iš žvejybos turizmo per dieną galima uždirbti 360 eurų pelno, be to, ne toks sunkus įgulos darbas: ji dirba 11 valandų, plukdo 10 turistų, kurių kiekvienas moka po 40 eurų. Vidutiniškai sugaunama po 2–5 kg žuvies, taigi tausojami ištekliai.

Tikėtinas *Pesca-tourisme* 83 poveikis toks:

- **Ekonominis** – papildomos pajamos žvejams, kurios palengvina sunkumus, kylančius dėl sumažintų žvejybos kvotų. Be to, žvejybos turizmo veikla ne tokia alinanti, kaip įprastinis žvejo darbas.
- **Socialinis** – patraukus visuomenės dėmesį į žvejybą sukurama visuomenės parama skleidžiant informaciją apie veiklą ir sunkumus, su kuriais susiduria mažieji žvejybos subjektai (laimikio nenuospėjamumas ir didelio masto pramoninės žvejybos, taip pat pramoginio plaukiojimo konkurencija). Be to, šis suvokimas gali paskatinti visuomenę įžvelgti darbo žvejybos sektoriuje galimybę ir padėti jį pritraukti jaunimo.
- **Kultūrinis** – kapitalizacija ir paveldo bei tradicijų skatinimas, kai žvejybos amatas ir jos istorija, taip pat technologijos pristatomos regione.
- **Aplinkosaugos** – žvejai dalyvauja būtent toje veikloje, kuria siekiama išsaugoti žuvininkystės išteklius.

Iki šios dienos pasiekti konkretūs rezultatai tokie:

Teisinė ir saugos veikla:

- Žvejybos turizmo nacionalinės darbo grupės įkūrimas ministerijos Žvejybos ir akvakultūros departamente, atsakingos už darbų saugos ir fiskalinius teisės aktų klausimus siekiant skatinti žvejybos turizmą.
- Teisinis reguliavimas (*note réglementaire*) – 2009 m. sukurti reglamentai, reguliuojantys bandomąją žvejybos turizmo veiklą (laive turi būti bent 2 įgulos nariai).
- 2010 m. teisinės nuostatos leido laivams, kuriuose yra tik vienas įgulos narys, dalyvauti šioje bandomojoje veikloje ir plukdyti turistus.
- Žvejams ir toliau taikomos lengvatos už žvejybos turizmo veiklą¹.
- Priimtas Nacionalinės žvejybos turizmo chartijos projektas, skirtas žvejybos turizmui.
- Sukurtas filmas, parodantis žvejybos turizmo saugos procedūras Varo regione.
- Priimtose prevencinės saugos priemonės Varo laivuose.
- 11,5 % Varo laivų (25 laivai iš 216) pritaikyti žvejybos turizmo veiklai.

Žvejybos turizmo veikla:

- 2009 m.: pirmasis žvejybos turizmo tyrimų turas (4 laivai su 2 įgulos nariais).
- 2010 m.: antrasis bandomasis žvejybos turizmo tyrimas (7 laivai su vienu įgulos nariu).
- Žvejybos turizmo veiklai pritaikyta ir patvirtinta 11 laivų.
- Varo regione žvejybos turizmu užsiėmė 323 turistai (vidutiniškai po 2 keleivius per savaitę; priklauso nuo oro).
- 30–70 % papildomų pajamų žvejui (priklauso nuo laivo dydžio) žvejybos turizmo dienomis.
- Radikaliai pasikeitė žvejų požiūris ir jų nuomonės, atsiskleidžiančios diskutuojant su kitais regiono dalyviais žvejybos ir kitomis temomis.
- Reikšmingi visuomenės nuomonės apie žvejybą pokyčiai.

Pagrindiniai lėšų gavėjai buvo žvejai, kurių balsas buvo išgirstas teritorinėse diskusijose apie žvejybos diversifikavimą, 11 iš kurių dabar yra žvejybos turizmo veikėjai. Žvejai ne tik gavo papildomų pajamų žvejybos turizmo dienomis, bet ir įgyvendino būtinus saugos reikalavimus, taigi dabar jie gerai pasirenkę užsiimti papildoma susijusia veikla (pvz., maisto gamyba ar apgyvendinimu). Be to, jie pasinaudojo vietos turizmo agentūrų bei regioninių ir vietos spaudos kampanijų rinkodaros pranašumais.

¹ Su sąlyga, kad metinės pajamos iš žvejybos turizmo veiklos nesiekia 30 000 eurų ir nesudaro 50 % jų pajamų.

Kaip įveikti kliūtis: pagrindinės pamokos

Dvi pagrindinės kliūtys buvo ribojantys teisės aktai ir žvejų pasipriešinimas.

Dėl teisės aktų, tai tiesiog nebuvo teisinio pagrindo, leidžiančio plukdyti turistus žvejybos laivuose. Esminis dalykas įveikiant tokias kliūtis buvo a) rasti vietos valdžios administratorių, pasirengusių imtis rizikos; b) pademonstruoti susidomėjimą ir poreikį pakeisti atitinkamus reglamentus, kitaip tariant, įrodyti, kad žvejybos turizmas gali funkcionuoti, ir c) mobilizuoti platų partnerių tinklą, kuris turėtų ryžto skatinant įstatymų leidėjus įgyvendinti reikiamus pokyčius. Atsižvelgiant į gausius įrodymus, pateiktus iš įvairių sektorių, įstatymų leidėjai pateko į padėtį, kai turėjo dėti pastangų norėdami išlaikyti *status quo*.

Žvejai iš pradžių nepalankiai žvelgė į visus išorės sektoriaus pasiūlymus pakeisti veiklą ir buvo itin jautrūs aplinkosaugos arba diversifikacijos klausimams. Pagarbą ir pasitikėjimą teko užsitarnauti pamažu, parodant nuodugną žvejybos ir regiono problemų, su kuriomis susiduria žvejai, supratimą. *Pesca-tourism* 83 įtraukimo metodas buvo pagrįstas žvejų įtikinimu ne tik dalyvauti projekte, bet ir aktyviai dalyvauti jo plėtroje. Ėmus propaguoti tikrosios nuosavybės galimybes, žvejai, kurie iš pradžių prisiekinėjo niekada nesiimsią žvejybos turizmo, juo užsiima ir, dar daugiau, dabar jie yra pagrindiniai šios veiklos plėtotojai.

Didelė dalis projekto sėkmės priskirtina jo įgyvendinimo metodui ir nešališkai trečiajai dalyvaujančiai šaliai („Marco Polo“). Žvejybos specialistai, valstybės institucijos, aplinkosaugos subjektai ir turizmo agentūros susitelkė aplink „Marco Polo“ ieškodami sprendimo, kaip sumažinti pramoninės žvejybos mastus ir užtikrinti žvejams padarias pajamas, kartu saugant aplinką ir kuriant pridėtinę šio regiono paveldo vertę.

Žvejai dalyvavo kiekviename projekto etape ir priėmė pagrindinius sprendimus, susijusius su žvejybos turizmo veiklos plėtra regione; jie siūlė ne tik veiklos rūšis, bet ir gelbėjimo liemenes turistams. Taip buvo diegiamas tikrosios nuosavybės pojūtis ir konstruktyvūs santykiai tarp žvejų ir kitų veikėjų (viešųjų, aplinkosaugos ir turizmo organizacijų, ir anksčiau tvyrojęs nepasitikėjimas ir priešiškas buvo išstumtas.

Be to, projekto sėkmės raktas buvo ir dalyviai, kurie įžvelgė žvejybos turizmo potencialą pakeitus teisės aktus. Vien įtikinimas pakeisti teisės aktus suteikė galimybę legaliai plukdyti turistus žvejybos laivuose.

Ateities perspektyvos

Dalyvaujantiems žvejams kai kurių žvejybos turizmo veiklos rūšių tvarumas jau nebekelia abejonių. Tačiau, siekiant užtikrinti bendrą koordinavimo sistemos ir plataus dalyvavimo tvarumą, darbas tebevyksta. Asociacija „Marco Polo“, siekdama užtikrinti, kad jai pasitraukus liks tvari ir savarankiška sistema, palengvinanti žvejybos turizmą Varo regione, su projektu dirbs iki 2011 m. gruodžio. Trečių projekto įgyvendinimo metų pabaigoje *Pesca-tourism 83* turėtų tapti tvariu teritoriniu projektu, vairuojamu žvejybos bendruomenės.

Yra dvi pagrindinės veiklos sritys.

4. Reikia užtikrinti VARE išplėtos žvejybos turizmo veiklos modelio tvarumą. Nors kai kurie žvejai tęs žvejybos turizmo veiklą, šiuo metu dedamos pastangos siekiant užtikrinti dalyvavimą sistemoje ir po „Marko Polo“ pasitraukimo, kad žvejybos turizmas toliau būtų praktikuojamas koordinuotai, atsižvelgiant į įvairių suinteresuotųjų šalių interesus (žvejyba, aplinkosauga ir kt.) ir kad žvejybos turizmas liktų viliojantis įvairios turizmo veiklos pasiūlymas. Turi būti galutinai išspręsti įvairūs klausimai, kaip antai vaidmenų priskyrimas (koordinavimas, aplinkosaugos klausimų integravimas į siūlomą veiklą, rinkodara, komunikacija ir pan.). O vietos žvejybos asociacijų *Prud'homies* gebėjimas vykdyti bendrus projektus reikalauja daugiau dėmesio.
5. Žvejybos turizmo plėtra įtraukiant papildomą veiklą, pavyzdžiui, degustaciją, apgyvendinimą, susiejimą su žemės ūkio turizmu ir vystant pridėtinės vertės didinimo metodus iki šiol neišnaudotose srityse. „Marco Polo“ ir patys žvejai aktyviai dalyvauja plėsdami ir vystydami žvejybos turizmo veiklą.

Galiausiai vyksta ir teisės aktų leidybos darbas, tačiau projektas sėkmingai paskatino impulsą, būtiną siekiant inicijuoti procesą ir padaryti būtinus pakeitimus. Dabar procesą į savo rankas perima kiti atitinkami nacionaliniai dalyviai. Tačiau „Marco Polo“ yra numačiusi daugelį techninio pobūdžio susitikimų su kitais Prancūzijos FLAG, norinčiais plėtoti žvejybos turizmą savo regionuose.

Perkeliamumas

Žvejybos turizmas – viena iš pirmųjų idėjų, ateinančių į galvą svarstant galimybes žvejams diversifikuoti savo veiklą, todėl *Pesca-tourisme 83* metodika turi daug galimybių būti perkelta į kitus regionus. Tačiau reikia pažymėti, kad ši veikla, turinti baigtinį potencialą kompensuoti daugelį žvejybos sektoriaus sunkumų, nebūtinai tinka visiems regionams. Kad ši veikla būtų sėkmingai įgyvendinta įvairiuose regionuose, projekto vykdytojas turi apsvarstyti tokių aspektų svarbą:

- aiškiai apibrėžti regiono kontekstą ir poreikius bei tikslingą auditoriją
- rasti tinkamus partnerius, galinčius atsilipti į šiuos poreikius, ir įtraukti partnerius į realų dalyvavimą
- sukurti metodologiją, kuri būtų pritaikyta nustatytiems poreikiams ir tikslams

Pescatourisme 83 jau pritraukė keturių kitų Prancūzijos FLAG susidomėjimą. Jos jau pradėjo darbą, diegdamos panašias programas savo regionuose. Bandomieji veiksmai jau atlikti Arkašono įlankoje, o kitos FLAG tuo tarpu nagrinėja galimybes plėtoti žvejybos turizmą Marennes Oléron, Etang de Thau ir Côte Basque vietovėse.

Išlaidos ir finansavimas

Visos trejų metų projekto išlaidos siekė 277 590 eurų. Jos pasiskirstė taip:

71 % sudarė darbuotojų atlyginimai ir socialinio draudimo įmokos

15 % sudarė paslaugos, kaip antai rinkodara ir spausdinimas

8 % kelionės išlaidos

6 % mokomasis vizitas

Be to, regionas finansavo faktines išlaidas užtikrinant, kad laivai atitiktų visus saugos standartus (gelbėjimosi liemenės, radijas ir kt. priemonės, kuriomis buvo aprūpinti 11 laivų, o 5 laivams buvo padidintas apsauginės sienelės aukštis). Tai kainavo apie 5 000 eurų.

Bendros finansavimo išlaidos siekė 277 590 eurų ir pasiskirstė taip:

- EFF 4 ašis (ES ir nacionalinė): 31,9 % (86 140 eurų)
- Regioniniai fondai (Provansas-Alpės-Žaliasis Krantas): 52,4 %
- Varo departamentas: 10,5 %
- Toulono-Provanso-Viduržemio jūros aglomeracijos bendruomenė (*Communauté d'agglomération*): 5,2 %

Projekto informacija

Pavadinimas: *Pescatourisme 83*

Trukmė: 2009 m. sausis–2011 m. gruodis (3 metai)

Atvejo tyrimo data: 2011 m. kovas

Projekto vykdytojas

„Marco Polo Echanger Autrement“

Remi Bellia, projekto koordinatorius

Tel. +33 (0) 6 62 42 28 86

contact@marcopolo.asso.fr

www.marcopolo.asso.fr/

FLAG duomenys

Groupe Varois

Claire Lemoine, FLAG vadovas

groupefepvarois@gmail.com

Tel. +33 (0) 4 96 11 69 42

[FLAG fiche](#)

Redaktorius: Europos Komisijos Žuvininkystės ir jūrų reikalų generalinio direktorato generalinis direktorius.

Garantijų atsisakymas: Nors Žuvininkystės ir jūrų reikalų generalinis direktoratas atsako už šio dokumento parengimą, jis neatsako už jo turinį ir negarantuoja duomenų tikslumo.